

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE AND EDUCATION:
PROBLEMS, PROSPECTS
AND INNOVATIONS**

**ABSTRACTS OF I INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 7-9, 2020**

**KYOTO
2020**

SCIENCE AND EDUCATION: PROBLEMS, PROSPECTS AND INNOVATIONS

Abstracts of I International Scientific and Practical Conference

Kyoto, Japan

7-9 October 2020

Kyoto, Japan

2020

UDC 001.1

The 1st International scientific and practical conference “Science and education: problems, prospects and innovations” (October 7-9, 2020) CPN Publishing Group, Kyoto, Japan. 2020. 521 p.

ISBN 978-4-9783419-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and education: problems, prospects and innovations. Abstracts of the 1st International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Kyoto, Japan. 2020. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/i-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-science-and-education-problems-prospects-and-innovations-7-9-oktyabrya-2020-goda-kioto-yaponiya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kyoto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 CPN Publishing Group ®

©2020 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

1.	<i>Biletska Ye., Tretyakov O., Harmash B., Hovorova K., Dyumin E.</i> APPROACH TO ASSESSMENT OF WORKING CONDITIONS WITH THE USE OF METHODS FOR DETERMINING POTENTIAL INDUSTRIAL RISK IN THE WORKING ZONE OF RAILWAY EMPLOYEES.	10
2.	<i>Dudko O. G., Yakimyuk D. I., Vallyathu R. A., Shayko-Shaykovskiy O. G.</i> NON-SURGICAL AND SURGICAL METHODS OF TREATMENT MECHANICAL INJURIES OF HUMAN BODY.	22
3.	<i>Hayevska M. Yu., Novitska A. V., Hutsuliak I. V., Dreznal Ye. P.</i> PECULIARITIES OF SYPHILITIC INFECTION IN THE RESIDENTS OF THE CHERNIVTSI REGION.	30
4.	<i>Hruzevskiy O., Shevchuk G., Dubina A.</i> LOCAL FACTORS OF COLONIZATION RESISTANCE ON VAGINAL MICROBIAL BIOCECENOSIS.	36
5.	<i>Ibragimova Iroda Rashid kizi, Axatov O. A.</i> IMPROVEMENT OF FINANCIAL ANALYSIS IN BANKS ON THE BASIS OF INTERNATIONAL STANDARDS.	38
6.	<i>Kunina E. A., Hoshko K. O., Fedotov O. V.</i> ALBINISM: ETIOLOGY, INHERITANCE, SYMPTOMS.	49
7.	<i>Mardomi F. D., Deljavan N., Forough H.</i> INVESTIGATION OF MICROMOLECULES IN Y-CHROMOSOMES IN THE AZF ZONE OF PATIENTS WITH NON-OBSTRUCTIVE AZOOSPERMIA AND OLIGOZOOSPERMIA WHO APPLIED TO THE TABRIZ INFERTILITY CENTER "ROYAN".	55
8.	<i>Orazimbetova G. Ja., Ubbiniyazova L. K., Tileubaev S. O.</i> RESEARCH OF CHEMICAL AND MINERALOGICAL PROPERTIES OF CLAY OF THE REPUBLIC OF KARAKALPAKSTAN.	65
9.	<i>Piddubna A. A., Zabrods`ka O. S., Antoniuk K. V.</i> CLINICAL FEATURES OF ENDOCRINOLOGICAL DISEASES.	70
10.	<i>Pron D.</i> LEGAL ASPECT OF THE CRIMEA (YALTA) AGREEMENT OF 1945: TO THE QUESTION OF THE TERRITORIAL JAPANESE-RUSSIAN DISPUTE REGARDING THE KURIL ISLANDS.	76
11.	<i>Polishchuk V. G., Yatsuk I. S.</i> CHARACTERISTICS OF THE TREASURY SERVICE: FOREIGN EXPERIENCE.	80
12.	<i>Sartipi H. N., Tkachenko E. V., Goujili O., Lahbib S. M.</i> HUMAN TYPOLOGICAL ASPECTS CONCERNING TO DENTAL PATHOLOGY.	85
13.	<i>Savchuk V. D., Krat D. I.</i> THE PROCESS OF OPTIMIZATION VENTILATION HOLDS SHIP.	92

14.	<i>Shcherbina O. V.</i> THE MOTIVATION PECULIARITIES OF FOREIGN LANGUAGES TEACHING.	99
15.	<i>Talibov Tariyel Huseynali oglu, Novruzi Nurlana Azad kızı</i> RARE PLANTS INCLUDING IN ASPHODELACEAE JUSS. AND LILIACEAE JUSS. FAMILIES IN THE AREA OF GARAGUSH MOUNTAIN.	109
16.	<i>Timotin O. O., Hoshko K. O., Fedotov O. V.</i> DOWN SYNDROME: CHROMOSOMAL PATHOLOGY, INFLUENCE ON THE ORGANISM AND HUMAN LIFE.	121
17.	<i>Алиев Низамеддин Ахмедага оглы</i> ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ИДЕНТИФИКАЦИИ ПОЛЬЗОВАТЕЛЯ В ДИСТАНЦИОННОМ ОБРАЗОВАНИИ.	126
18.	<i>Бритвін Д. В.</i> ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ СЕМАНТИЧНОЇ ІЗОТОПІЇ МАРГІНАЛЬНОСТІ У ФРАНЦУЗЬКИХ РОМАНАХ ХХ СТОЛІТТЯ.	131
19.	<i>Василишина О. В.</i> ХАРЧОВІ ДОБАВКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ХАРЧОВА ХІМІЯ».	141
20.	<i>Вашкурак У. Ю., Шевчук Л. І.</i> ВПЛИВ УЛЬТРАЗВУКОВОЇ КАВІТАЦІЇ В АТМОСФЕРІ ГАЗІВ РІЗНОЇ ПРИРОДИ НА ДОМІШКИ ЦИКЛОГЕКСАНОНУ І ЦИКЛОГЕКСАНОЛУ У СТИЧНИХ ВОДАХ.	146
21.	<i>Верзилов С. Н., Синяченко О. В., Ермолаева М. В., Ливенцова Е. В.</i> СИМВОЛЫ ОФТАЛЬМОЛОГИИ В НУМИЗМАТИЧЕСКОМ ОТРАЖЕНИИ.	155
22.	<i>Видавская А. О., Лапшин В. А., Видавская А. Г.</i> ПРОИСХОЖДЕНИЕ, ПРИРОДА, СОСТАВ И ДЬЯВОЛЬСКОЕ ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НЕКОТОРЫХ ГЛАВНЫХ ПЕРВОИСТОЧНИКОВ И ВОЗБУДИТЕЛЕЙ ЗАБОЛЕВАНИЙ.	161
23.	<i>Владишевська В. В.</i> ПРО ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ НАБУТТЯ СТАТУСУ АДВОКАТА В УКРАЇНІ.	170
24.	<i>Гейко О. Я.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ В УКРАЇНІ.	178
25.	<i>Генкін А. О., Лясковська Т. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАВСЬКОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ІСПАНСЬКОЇ СИМФОНІЇ ДЛЯ СКРИПКИ З ОРКЕСТРОМ Е. ЛАЛО.	183
26.	<i>Гончарук В. В., Макаревич І. М., Гончарук В. А., Яровенко А. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.	191

27.	<i>Гурін Р. С.</i> ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.	201
28.	<i>Євсєєва О. О., Ковальова Д. А.</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ АБО ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕСЕДЖ В МАЙБУТНЄ.	204
29.	<i>Замашкіна О. Д.</i> ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.	209
30.	<i>Карбівська У. М., Євчук С. В.</i> МОНІТОРИНГ ПОКАЗНИКІВ РОДЮЧОСТІ ДЕРНОВО- ПІДЗОЛИСТОГО ГРУНТУ ЗА ВИРОЩУВАННЯ ЗЛАКОВИХ АГРОФІТОЦЕНОЗІВ.	216
31.	<i>Карпінський Б. А.</i> ПОВЕДІНКОВІ ФІНАНСИ Й ДЕРЖАВОТВОРЧИЙ ПАТРІОТИЗМ НАЦІЇ: МОТИВАЦІЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ.	224
32.	<i>Калька Н. М., Одинцова Г. Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНИХ ПЕРЕЖИВАНЬ ОСОБИСТОСТІ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ В УКРАЇНІ: СТАТЕВО-ВІКОВИЙ АСПЕКТ.	234
33.	<i>Карая О. В., Малик Н. В., В'юн Т. І.</i> ПОРУШЕННЯ КАЛЬЦІЄВОГО ОБМІНУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ ГОМЕОСТАЗУ У ХВОРИХ З КОМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ.	240
34.	<i>Кліпкова О. І., Козьмук Н. І.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ІННОВАЦІЙНИЙ ВЕКТОР.	245
35.	<i>Кротенко В. В., Ковшун Л. О., Хижан О. І., Стась Г. Ю.</i> НАСЛІДКИ АВАРІЇ НА ЧАЕС ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.	249
36.	<i>Кудрявцева Г. І.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ.	257
37.	<i>Книш І. В.</i> БОДІМОДИФІКАЦІЯ ЯК НОМАДИЧНІ ПРАКТИКИ «ВАРІЮВАННЯ МЕЖ» ЛЮДИНИ : ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ.	264
38.	<i>Ковальчук Ю. А.</i> ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ЗБІРКИ «ЛЕГЕНДИ СТАРОКИЇВСЬКІ» НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ.	275
39.	<i>Козлюк О. А.</i> СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.	280

40.	<i>Козуб П. А., Козуб С. М., Лук'янова В. А.</i> РЕАЛЬНИЙ СТАН ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ.	285
41.	<i>Коленченко В. В.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО- КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК СЛОБОЖАНЩИНИ.	295
42.	<i>Комаров В. О., Сендецький М. М., Сащук С. І.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНОГО СТАНУ КРИЛА ЛІТАКА.	302
43.	<i>Кустурова Е. В., Моцарь Д. В., Сузробов М. О., Жуган О. А., Печенежская А. В.</i> ИОНООБМЕННАЯ РЕАКЦИЯ БЕНТОНИТА.	311
44.	<i>Лазарева М. Г.</i> ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНИХ ПОЛІПШЕНЬ.	316
45.	<i>Лажнік В. Й.</i> РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ В ТОВАРНІЙ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ З ЯПОНІЄЮ.	328
46.	<i>Ланшова Н. С.</i> СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ ОСОБИСТОСТІ У РОБОЧОМУ СЕРЕДОВИЩІ.	339
47.	<i>Левківська А. Л.</i> WEB-КВЕСТ ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ В УМОВАХ ЗМІЩАНОГО НАВЧАННЯ.	348
48.	<i>Лук'яненко В. М., Никифоров А. О., Никифорова А. П.</i> МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АЕРОДИНАМІЧНИХ ЕКРАНІВ.	355
49.	<i>Луцик Г. М.</i> ОНЛАЙН ПРОПОЗИЦІЇ РЕСТОРАНІВ: ТРЕНД АБО ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ВІДВІДУВАЧІВ.	363
50.	<i>Максименко І. Я., Максименко Ю. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ЗБЕРІГАННЯ ЗАПАСІВ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.	368
51.	<i>Медведів А. Р.</i> СТИЛІСТИЧНІ ОЗНАКИ ЯПОНСЬКОГО НАУКОВО - ТЕХНІЧНОГО МОВЛЕННЯ.	374
52.	<i>Моїсєєва Н. І., Ланченко А. С., Омельченко Г. Ю.</i> РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ (ЗОКРЕМА НА ХАРКІВЩИНІ) В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19.	386
53.	<i>Нечитайло Л. Я., Нечитайло Н. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ СЕЗОННОГО ВМІСТУ ЦИНКУ, МІДІ ТА КАДМІЮ В ҐРУНТАХ ПРИКАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ.	391

54. **Осовська Н. Ю., Юзвизица О. В., Баранова О. Л., Савіцька Ю. В., Шнілевська М. М.** 397
ФАКТОРИ, АСОЦІЙОВАНІ З РІЗНИМИ ФАЗАМИ ФОРМУВАННЯ АОРТАЛЬНОГО СТЕНОЗУ, У ПАЦІЄНТІВ З КАЛЬЦИФІКАЦІЄЮ АОРТАЛЬНОГО КЛАПАНА.
55. **Переверзева Т. І.** 404
КРАФТОВЕ ВИРОБНИЦТВО, ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ВЕДЕННЯ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.
56. **Підпригора І. В., Євсєєв А. С.** 409
КОРПОРАТИВНІ ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ.
57. **Пішкoвці А.-М. М., Слабкий Г. О.** 419
НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ПО ЗБЕРЕЖЕННЮ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ.
58. **Прокопів М. М., Слабкий Г. О.** 424
УЗАГАЛЬНЕНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ХВОРИМ НА МОЗКОВИЙ ІНСУЛЬТ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я М. КИЄВА.
59. **Пронь С. В.** 429
ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОГО КРИМУ І РОСІЙСЬКИЙ НІГІЛІЗМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА: З ПОЗИЦІЇ ОБ'ЄКТИВНОЇ ІСТОРІЇ.
60. **Попадченко С. А., Тоберт М. Ю.** 434
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ SMART GRID.
61. **Рублевская Е. А., Сафоненко В. В.** 444
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГР В ПРОЦЕССЕ ОЗНАКОМЛЕНИЯ ДЕТЕЙ СРЕДНЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С ОРГАНАМИ ЧУВСТВ ЧЕЛОВЕКА.
62. **Самойлік М. С., Писаренко П. В., Корчагін О. П., Середа М. С.** 448
ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОЦЕСІВ ЕВТРОФІКАЦІЇ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ.
63. **Скибицький І. Г., Мохунько О. Д.** 454
ФОРМУВАННЯ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СПОРТСМЕНА.
64. **Сидиков Абдулазиз Абдуманон угли, Тогаширов А. С., Шукуров Ж. С., Тухтаєв С.** 460
РЕОЛОГИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА СИСТЕМЫ $\text{NaClO}_3 \cdot \text{CO}(\text{NH}_2)_2 \cdot \text{N}(\text{C}_2\text{H}_4\text{OH})_3 \cdot \text{HNO}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}$.
65. **Ткач В. В., Кушнір М. В., Сторошук Н. М., Петрусяк Т. В.** 464
ХІМІЧНІ ЗАВДАННЯ В БРАЗИЛЬСЬКОМУ СТИЛІ НА ТЕМУ ПОПУЛЯРНИХ ІСПАНОМОВНИХ ПІСЕНЬ.

66. **Фомін О. В., Горбунов М. І., Кара С. В., Прокопенко П. М.** 472
ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛИТИХ ДЕТАЛЕЙ ВІЗКІВ ВАНТАЖНИХ
ВАГОНІВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ
ДІАГНОСТУВАННЯ НАЙБІЛЬШ НАВАНТАЖЕНИХ ЗОН.
67. **Цуканова Д. О., Бабенко К. Р.** 478
ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ НАВЧАННЯ НА
УРОКАХ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я.
68. **Чекмарева Н. Г., Хаджинов В. А., Безденежных С. В.** 485
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ
СПОРТИВНОЙ КОМАНДЫ.
69. **Чуйко К. А.** 492
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО
НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.
70. **Шевченко І. Ю.** 496
ПРОЄКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН НА ОСНОВІ
МЕТОДУ ЗГОРНУТИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СТРУКТУР.
71. **Шехавцова П. М.** 501
ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ УЖИВАННЯ КОНЦЕПТУ “VINO” В
СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ МОВІ.
72. **Юрченко О. М.** 505
ДОБА РУЇНИ В РОМАНІ П.КУЛІША «ЧОРНА РАДА».
73. **Яцула Т. В.** 512
ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА
ПРОБЛЕМА.

УДК 37.04-053

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Козлюк Ольга Андріївна

к.п.н., доцент

Рівненський державний гуманітарний університет

м. Рівне, Україна

Анотація: у статті розглянуто основні технології, що можуть бути використані з метою виховання толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу дошкільної освіти. Серед основних: особистіно зорієнтовані, технології гуманного виховання, ігрові технології тощо.

Ключевые слова: технологія, виховна технологія, толерантне ставлення, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами.

Упровадження інклюзивної освіти в Україні, у тому числі дошкільної, відкриття інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти вимагає пошуку нових підходів до виховання толерантного ставлення дошкільників до дітей з особливими освітніми потребами.

Сьогодні відбувається технологізація освіти, тому поряд із традиційними для педагогіки термінами: “освіта”, “навчання”, “виховання” та ін. використовуються терміни “освітні технології”, “педагогічні технології”, “інформаційні технології”, “технології виховання” тощо.

У межах нашого дослідження, особливий інтерес становлять саме технології виховання, які належать до освітніх (педагогічних) технологій. Як стверджує І. Дичківська, педагогічна технологія відображає тактику реалізації освітніх технологій в освітньому процесі за наявності певних умов [1, с.68]. Учені А. Анджаська, Ю. Беднарек, О. Янкович під виховними технологіями

розуміють науково обґрунтовану стратегію, тактику і процедуру виховання. Як і будь-яку освітню технологію, виховну технологію визначають як діяльність чи сукупність дій, як проект (модель) виховного процесу, як систему, у якій результат відповідає визначеній виховній меті [2, с. 81].

Робота з формування толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами повинна здійснюватись, на наше переконання, з використанням технологій особистісно орієнтованого виховання (І. Бех [3], О. Пехота [4]).

Технології особистісно орієнтованого виховання засновані на визнанні цінності кожної конкретної особистості, незалежно від її індивідуальних та психологічних особливостей розвитку. Використовуючи їх у роботі, вихователь має змогу побудувати взаємини з дітьми таким чином, щоб бачити перспективи розвитку кожної особистості, а також забезпечувати створення ситуації успіху, яку повинна відчувати кожна дитина, виявляти оптимістичне педагогічне прогнозування.

Наші думки співзвучні з позицією А. Анджаєвської, Ю. Беднарека, О. Янкович [2], яка передбачає, що виховуючи особистість дитини, педагогам необхідно дотримуватися певних правил: всебічно пізнавати дітей, намагатись їх розуміти; побачити в кожній дитині щось виняткове і розказати їй про це; розпізнати їхні справжні інтереси, пропонуючи діяльність для душі; організувати заняття, у яких кожна дитина зможе досягнути успіху [2, с. 83-84]. На думку вчених, ці правила будуть дієвими, якщо педагог формуватиме в дітей віру в себе та високу самооцінку. З цим не можна не погодитись, оскільки виявляти повагу до інших, розуміти їхні потреби, вірити в їхні можливості, може лише впевнена у собі особистість. А от що стосується самооцінки, то, на нашу думку, краще формувати адекватну самооцінку у дітей, для розуміння своїх переваг і слабких сторін.

Доречним у вихованні толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами може бути технологія виховання людяності Т. Поніманської, особливістю якої є те, що дитина в них є об'єктом виховання і

водночас – метою виховання та суб'єктом соціально-морального розвитку. Вона передбачає використання різноманітних методів та прийомів: роз'яснення суті гуманного ставлення до людини, ситуації з досвіду дитини, ситуації збагачення соціально-емоційного досвіду дітей, ігрові ситуації, розповіді вихователя про своє дитинство, казкові ігрові технології («Квітка доброти», «Промінчики людяності», «Острів розуміння», «Дзвіночки совісті») та психотехнології: гімнастика почуттів, енергетичні вправи «Жива вода», «Серце на долоні», «Тепло рук друга» тощо [5, с. 17-19].

Важливим для формування толерантного ставлення є вміння перебувати в одному просторі різних за статтю, особливостями розвитку дітей, індивідуальними характеристиками. На думку І. Дичківської та О. Козлюк, варто вчити дітей шукати гідний вихід із різних ситуацій, співпереживати товаришам, справедливо оцінювати власні вчинки і дії своїх однолітків. Вихователь повинен навчити дітей самостійно вирішити конфліктні ситуації, домовлятися, узгоджувати свої дії з інтересами інших дітей. Тут у нагоді може стати використання виховної технології «столік миру» або «килимочок миру» за аналогією з тим, що пропонується в технології М. Монтессорі. Це може бути звичайний столик зі стільцями, де можуть сісти діти, у яких виник якійсь конфлікт чи непорозуміння. Обов'язковий атрибут, який постійно має бути на цьому столику, – це свічка (для безпеки дітей краще використати свічку-ліхтарик) як символ миру, що діти передають один одному, домовившись і вирішивши конфліктну ситуацію [6, с. 16].

Ефективними у вихованні толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами можуть бути також й ігрові технології, з огляду на те, що гра є провідною діяльністю дитини дошкільного віку (Д. Ельконін, О. Леонтьєв). Налогодити позитивні взаємини в колективі дітей, навчитись виявляти співчуття та переживання, довіряти і дослухатись до інших допоможуть ігри та ігрові вправи, а також розроблені на їхній основі ігрові тренінги для дітей. Це можуть бути ігри та вправи спрямовані на знайомство дітей один з одним, які допоможуть познайомити дітей один з одним, легше

адаптуватись до умов закладу дошкільної освіти, забезпечити сприятливий клімат для перебування в групі («Назви себе», «Давай привітаємось», «Привіт, фото», «Снігова куля», «Лагідне ім'я», «Ау») [6, с.18]; на розвиток комунікативних здібностей («Зіпсований телефон», «Так і ні не говори», «Як тебе звати?», «Моя улюблена іграшка», «Інтерв'ю», «Що змінилося?», «Поясни Незнайку», «Я почну, а ви продовжіть», «Мій початок – твій кінець», «І це добре, і це погане»); на вміння розуміти емоційні стани інших дітей («Мій настрій», «Лото настроїв», «Назви схожі», «Малюємо настроїв»); на виховання позитивного ставлення до інших («Ввічливі слова», «Будь ласка», «Компліменти», «Дружба починається з посмішки», «Лагідне ім'я», «Обери друга», «Назви друга лагідно», «Башта любові», «Сонячний зайчик», «Справа від мене є одне містечко», «Чарівний стілець»); на розвиток уміння співпереживати («Емоції героїв», «Як ти себе відчуваєш?», «Намалюй добру тварину»); на розвиток уміння співробітничати і взаємодіяти («Сороканіжка», «Малюємо разом», «Улюблена іграшка») та ін. [7, с.16].

Ефективним прийомом формування толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами, на нашу думку, стане введення в інклюзивній групі закладу дошкільної освіти різноманітних звичаїв та традицій. Наприклад, це може бути ранок радісних зустрічей (після вихідних днів, хвороби); допоможи другу, сімейний сніданок, обід, вечеря; зустріч гостей; відвідини друзів; веселі вихідні тощо.

У вихованні толерантного ставлення ефективними можуть бути і розвивальні технології, які дозволять сформувати уміння ефективної взаємодії з іншими дітьми на засадах толерантності. Це можуть бути діалогові (бесіди, дискусії, діалог на тему), моделювальні (модель ситуації спілкування, власної поведінки в конфліктній ситуації, модель поведінки в конкретній ситуації спілкування, імітація тощо), стимулювальні (ігрові методики: ігрові вправи, дидактичні ігри, сюжетно-рольові ігри; позитивна оцінка, співпереживання, співчуття, розуміння тощо); коригувальні (передбачення наслідків власних дій,

поведінки, спілкування, оцінка вчинку, обговорення правильності вчинку, правильного способу виходу із конфліктних ситуацій тощо) технології [7, с.17].

Підсумовуючи, варто сказати, що довгий час у нашій країні існувала практика не помічати людей з інвалідністю, порушувати чи утискати їхні права. Тому головне завдання сьогодні, зокрема, яке покладається на заклади дошкільної освіти – навчити сприймати світ у його розмаїтті. Цьому і сприятимуть названі технології виховання, які сприятимуть формуванню толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ: Академвидав, 2015. вид.3-тє, виправл. 304 с. (Альма-матер).
2. Янкович О., Беднарєк Ю., Анджаєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 212 с.
3. Бєх І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ, 1998.
4. Освітні технології / За заг. ред. О. М. Пєхоти. Київ, 2001. С. 91-108.
5. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності: методичний посібник. 2-ге вид. Рівне: Волинські обереги, 2012. 160 с.
6. Дичківська І. М., Козлюк О. А., Кузьмук Л. І., Марчук Г. В. Соціальний розвиток дитини: діти четвертого року життя. Навчальний посібник. Київ: Генеза, 2019. 88 с. (Серія «Настільна книжка вихователя»).
7. Дичківська І. М., Козлюк О. А., Кузьмук Л. І., Марчук Г. В. Соціальний розвиток дитини: діти п'ятого року життя: навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2017. 120 с. (Настільна книжка вихователя).